

Samenvatting

Het “beleidsplan huishoudelijk afval 2016-2020” - opgesteld ter opvolging van het afvalbeleidsplan 2011-2015 en ter invulling van nieuw rijksbeleid - wordt in april a.s. aan de raad ter vaststelling voorgelegd.

Rode draad in het plan is “Circulaire Economie”: een economisch systeem dat de herbruikbaarheid van producten en grondstoffen centraal stelt en zo afval minimaliseert. Hergebruik van afval levert een substantiële bijdrage aan onze ambitie om een “klimaatneutrale stad” te worden.

De raad heeft eerder als ambitie aangegeven: “Maastricht afvalloos in 2030”. Voor 2020 wordt voorgesteld de ambitie - als tussendoelstelling - te bepalen op halvering van het aantal kg huishoudelijk restafval per inwoner per jaar (van 114 naar 57). Daarmee stijgt het gemeentelijke recyclingspercentage van 72 naar 85.

Het halen van de doelstellingen voor 2020 en 2030 vereist ingrepen in inzamelsystemen en gedragsbeïnvloeding van de burgers. De jaren 2016 en 2017 worden gebruikt om via burgerparticipatie maatwerk voor te bereiden.

Beslispunten

1. Het “Beleidsplan Huishoudelijk Afval 2016-2020” (bijlage 1) ter vaststelling voor te leggen aan de raad (raadsronde 22 maart 2016, raadsvergadering 5 april 2016).
2. Aan de raad voor te stellen om, ter uitwerking van de ambities voor 2020 en 2030, in te zetten op een intensief traject van burgerparticipatie / co-creatie in 2016 en 2017, uitmondend in concrete voorstellen voor maatwerk voor Maastricht (systeemwijzigingen / gedragsbeïnvloeding).
3. Aan de raad voor te stellen om aan het proces van burgerparticipatie / co-creatie, als kaderstelling, de in bijlage 2 geschetste onderzoeksvraag en randvoorwaarden mee te geven.
4. Aan de raad voor te stellen, conform Bestuursakkoord 2014-2018, tot en met het jaar 2018 kostenneutraliteit wat betreft de hoogte van de afvalstoffenheffing te hanteren (de afvalstoffenheffing voor de burger stijgt niet, behoudens reguliere indexering of verplichte rijksmaatregelen).

5. Kennis nemen van het in bijlage 3 opgenomen financiële overzicht, dat inzicht geeft in opbouw van de afvalbegroting / afvalstoffenheffing voor 2016 en in de kostenscore van Maastricht bij de landelijke afvalbenchmark, peiljaar 2014.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 01-03-2016:

Conform.

Collegievoorstel

1. Aanleiding

Het beleidsplan huishoudelijk afval 2016-2020 is opgesteld om twee redenen:

- Het huidige beleidskader (Afvalbeleidsplan 2011-2015) loopt af. Er is behoefte aan een nieuw beleidsplan voor de periode 2016-2020 om het gemeentelijke afvalbeleid te kanaliseren.
- Het rijk heeft nieuw Afvalbeleid geformuleerd (VANG-programma, Van Afval Naar Grondstof). Dit wordt binnenkort door middel van “bestuursakkoorden” door de Minister van Infrastructuur en Milieu aan de individuele gemeenten voorgelegd. Het nieuwe beleidsplan geeft invulling aan het bestuursakkoord en het achterliggende rijksbeleid.

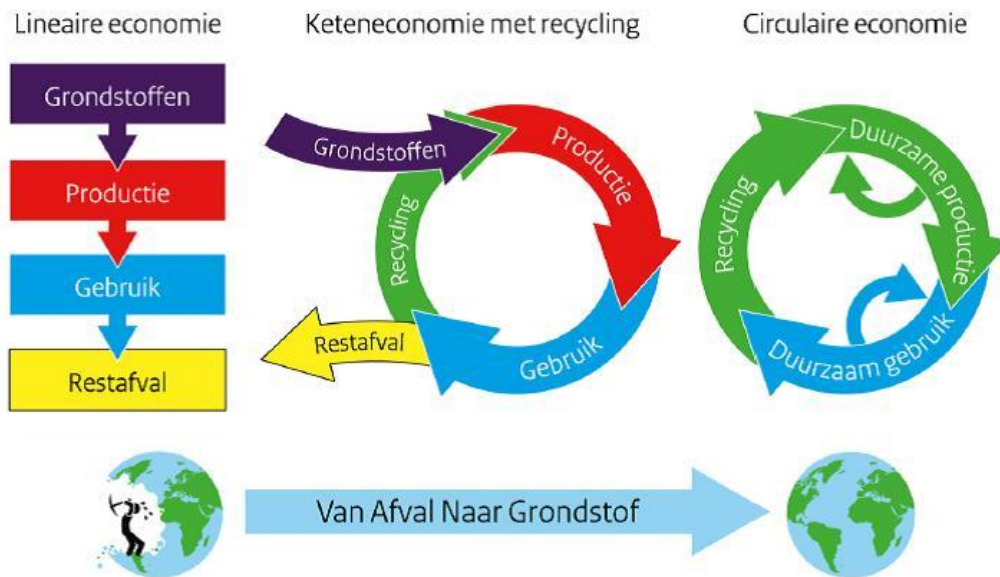
2. Context

Circulaire economie

Het nieuwe rijksbeleid op afvalgebied zet kort gezegd in op een omschakeling van een “Lineaire economie”, via een “Keteneconomie met recycling” naar een “Circulaire Economie”.

In eenvoudige taal:

- Lineaire economie (verleden): we haalden grondstoffen uit te grond, maakten daar producten van en gooiden die producten na gebruik weg (inclusief grondstoffen) in de vorm van afval.
- Keteneconomie met recycling (heden): we halen nog steeds grondstoffen uit de grond en maken daar producten van. Een steeds groter wordend deel van de producten en grondstoffen recycleren we echter al, als het product afgedankt wordt. Daardoor bieden we een deel van de producten en grondstoffen een nieuw leven (bv. glas en oud papier).
- Circulaire Economie (toekomst): we willen zoveel mogelijk toe naar een situatie waarbij we de grondstoffen die we uit de grond halen maximaal blijven hergebruiken en waarbij waardevernietiging van grondstoffen wordt geminimaliseerd (sluiten van de grondstoffenkringloop, van VERbruik naar GEbruik van grondstoffen).

Achtergrond van deze beleidslijn is – naast zorg voor het milieu in zijn algemeenheid - met name grondstoffenschaarste. Voor een behoorlijk aantal grondstoffen is de wereldvoorraad eindig. Binnen enkele tientallen jaren zijn de bekende reserves voor een groot aantal grondstoffen uitgeput. Met name Europa, waar de grondstofbronnen dun gezaaid zijn, komt daarmee in een ongunstige positie op het wereldtoneel.

Afvalbeleid in Maastricht

Maastricht heeft de laatste 15 jaar gericht gewerkt aan het realiseren van een Keteneconomie met recycling. Daar hebben we ook zeer goede resultaten mee bereikt, zo blijkt uit de landelijke Benchmark afvalstoffen (o.a. georganiseerd door het Ministerie van Infrastructuur en Milieu),

Qua milieudoelstellingen hebben we, binnen onze gemeenteklasse, al jaren de koppositie wat betreft recyclingspercentages. Ook qua serviceverlening naar de burger scoren we goed (bovengemiddeld). Qua regisseren van de afvalketen scoren we gemiddeld. Tegenover deze goede resultaten staat dat we qua kostenniveau de laatste paar jaar ondergemiddeld scoren t.o.v. andere gemeenten in onze gemeenteklasse (we zijn duurder geworden dan gemiddeld).¹

¹ Aangetekend wordt dat voor de Benchmark, conform benchmark-regels, enkel kostenelementen zijn gebruikt die voor de landelijke vergelijking relevant worden geacht. Dit wijkt op onderdelen af van de gemeentelijke berekeningswijze.

	Maastricht 2014	Benchmark KLASSE B	Maastricht t.o.v. KLASSE B
Milieu			
Hoeveelheid restafval (kg/ inw)	114	216	●
Afvalscheiding%	72%	55%	●
Kosten			
Totale afvalbeheerkosten (€ / aansluiting)	€ 207	€ 169	●
Dienstverlening			
Omvang dienstverlening (score)	307	274	●
Regievaardigheden			
Score regievaardigheden	17	17	●

De hoge milieuscore hebben we met name te danken aan een consistent gemeentelijk afvalstoffenbeleid vanaf 2000, waarbij als uitgangspunten golden:

- Scheiding van huishoudelijke afvalstoffen aan de bron (bij de burger, die de recyclebare spullen via een fijnmazig netwerk van milieuperrons en milieuparken - mits gescheiden - gratis kan inleveren).
- Tariefdifferentiatie op basis van de gemeentelijke restzak voor restafval (waar de burger apart voor moet betalen).

Inkadering nieuw beleidsplan

Het nieuwe beleidsplan poogt invulling te geven aan de plannen voor circulaire economie, specifiek voor het onderdeel afval.

De scope van het nieuwe beleidsplan is als volgt ingekaderd:

- Het plan gaat primair over huishoudelijk afval. Dat is onze wettelijk geregelde “core business”. De zorg voor bedrijfsafval is een taak van de bedrijven zelf (uitvoeren omgevingsvergunning) en van het Rijk (stimuleringsmaatregelen, convenanten met bedrijfstakken). Daar waar er synergie te halen valt door koppeling van onze gemeentelijke plannen voor huishoudelijk afval met bedrijfsafvalplannen van Maastrichtse bedrijven, zullen we daar uiteraard goed naar kijken. Voor andere zaken verwijzen we naar branche-organisaties en naar het Rijk,

- Omdat zwerfafval op ander momenten en andere plekken ontstaat dan huishoudelijk afval, vraagt dit om een specifieke aanpak die in een apart beleidsdocument wordt vastgelegd (de onlangs door u vastgestelde Aanpak zwerfafval). Wel zijn de beleidsuitgangspunten tussen beide meerjarenplannen uiteraard afgestemd.
- De planperiode van dit plan is 2016-2020. De ambitie die in dit plan wordt nagestreefd – zie de volgende paragraaf – is een “tussen-ambitie”, op weg naar het ijkpunt 2030. Vanaf 2021 volgen nog twee meerjarenbeleidsplannen om de ambitie van 2030 (Maastricht afvalloos) te realiseren.

3. Gewenste situatie

Rijksbeleid / gemeentelijke ambitie

Het rijk wil door middel van bestuursakkoorden de volgende afspraken maken met de gemeenten²:

- In 2020 is er nog maximaal 100 kg huishoudelijk restafval per inwoner per jaar en is het recyclingspercentage van huishoudelijke afvalstoffen gestegen naar minimaal 75%.
- In 2025 is er nog maximaal 30 kg huishoudelijk restafval per inwoner per jaar.

In de eerste helft van 2015 is de raad geconsulteerd – via een stadsronde en een raadsronde – over de gemeentelijke ambitie wat betreft afvalbeleid. Daarbij heeft de raad uitgesproken te willen gaan voor een hogere ambitie dan bovengenoemd rijksbeleid. Redenen daarvoor lagen op het vlak van:

- algemene zorg voor het milieu;
- het onderschrijven van de noodzaak om richting Circulaire Economie te gaan;
- de uitgangspositie van Maastricht: we zaten in 2014 al dicht bij de rijksdoelstellingen voor 2020 (Maastricht had nog maar 114 kg huishoudelijk restafval per inwoner³ per jaar en al 72 % van het huishoudelijke afval werd gerecycled⁴).

Als ambitie / doelstelling werd door de raad geformuleerd: “Maastricht afvalloos in 2030”. Concreet houdt dat in dat componenten van huishoudelijk afval zoveel mogelijk worden opgenomen in een biologische kringloop (plantaardige restproducten) of een technische kringloop (grondstoffen voor

² Het huidige rijksbeleid gaat nog uit van specifieke (recyclings-)doelstellingen per afvalstroom, bv. voor glas, oud papier, etc. Dat blijven wij monitoren, ook als het nieuwe rijksbeleid met name focust op het reduceren van het restafval.

³ Waarvan 102 kg per inwoner in de restzak en 12 kg per inwoner in het grof huishoudelijk afval dat naar milieuparken werd gebracht.

⁴ Het gemiddelde in onze benchmark-klasse was 216 kg huishoudelijk restafval en 55 % recycling.

productieprocessen) en daarmee repeterend en zo lang mogelijk een zo hoogwaardig mogelijk nieuw leven kunnen leiden.

Invullen van de ambitie betekent dat we in 2030 nul kg huishoudelijk restafval per inwoner per jaar hebben dat verbrand moet worden en dat al het huishoudelijk restafval hergebruikt of gerecycled wordt. Een ambitie die we zo dicht mogelijk willen benaderen. Onderzoek wijst uit dat dit ook moet kunnen: slechts een beperkt aantal procenten van het huishoudelijke afval is niet recyclebaar. En de innovatieve ontwikkelingen op dit vlak staan niet stil, mogelijk dat die paar procent in de toekomst ook nog grotendeels aangepakt kunnen worden.

Randvoorwaarden / doelstellingen

Bij het onderschrijven van onze hoge gemeentelijke ambitie heeft de raad aangegeven dat weliswaar primair, maar niet alleen, naar milieudoelstellingen gekeken moet worden. De ambitie moet in een breder perspectief geplaatst worden. De raad heeft aangegeven dat, wat betreft maatregelen die moeten leiden tot invulling van de “afvalloos-ambitie”, vier hoofddoelstellingen van belang zijn:

- Milieuresultaat.
- Serviceniveau voor de burger.
- Kosten.
- (Sociale) werkgelegenheid.

De drie eerste doelstellingen zijn gebruikelijke afwegingsfactoren bij afvalbeleid. U ziet die factoren terug in de jaarlijkse gemeentelijke programmabegroting en ook bij de eerder genoemde landelijke afvalbenchmark. Er is door de raad een vierde doelstelling aan toegevoegd: (sociale) werkgelegenheid. Dat komt omdat de laatste jaren relatief veel werkgelegenheid op dat front is geschapen⁵. En omdat het streven naar een Circulaire Economie verdere kansen voor uitgroei van met name de sociale werkgelegenheid biedt (o.a. sorteeractiviteiten).

Bij de verdere uitwerking van het afvalbeleid in de komende jaren proberen we een optimale mix te krijgen tussen die vier hoofddoelstellingen. En daarbij proberen we de invulling van de circulaire economie zoveel mogelijk op lokaal / regionaal niveau in te vullen. Circulaire economie kan op

⁵ *Op dit moment tellen we ongeveer 500 fte aan werkgelegenheid in de sfeer van “circulaire economie” in Maastricht, zo blijkt uit een inventarisatie van Stadsbeheer..*

diverse schaalniveaus ingevuld worden (bv. mondiaal, Europees of landelijk). Door te proberen de nagestreefde activiteiten zoveel mogelijk lokaal (Maastricht) of regionaal (Zuid-Limburg) in te vullen, blijven de grondstoffen, de werkgelegenheid en de waardecreatie in het eigen gebied en kan de eigen bevolking daarvan profiteren⁶. Dit past ook goed bij de economische plannen voor de regio.

Inhoud nieuw beleidsplan

Om de doelstelling voor 2030 zoveel mogelijk te halen hebben medewerkers van een gespecialiseerd afval-adviesbureau onder onze regie bijgaand “Beleidsplan huishoudelijk afval 2016-2020; op weg naar een afvalloos Maastricht in 2030” opgesteld.

In het plan wordt voor 2020 (het einde van de planperiode) een ambitie gesteld, een “tussenambitie” op weg naar de ambitie voor 2030: de in 2014 geconstateerde kg’s huishoudelijk restafval per inwoner per jaar (114 kg) moeten in 2020 zijn gereduceerd tot de helft (57 kg).

We schatten in dat er goede slaagkansen zijn. Uit sorteeranalyses is gebleken dat die 114 kg huishoudelijk restafval nog voor het overgrote deel recyclebaar zijn. Zo bestaan die 114 kg bv. voor bijna de helft uit Groente- Fruit- en Tuinafval en voor ongeveer een kwart uit kunststof verpakkingsmateriaal, glas en oud papier.

De aanpak die in het beleidsplan wordt voorgesteld is in grote lijnen als volgt:

- Wat betreft het bereiken van de ambitie voor 2020 richten we ons voornamelijk op:
 - De afvalstromen / grondstoffen die het grootste aandeel vormen in het huidige restafval.
 - De afvalstromen / grondstoffen die het hoogste waardepotentieel hebben.
 - De omstandigheden en de belevingswereld van de burger.⁷

⁶ Friesland heeft bv. voor haar grondgebied een onderzoek gedaan naar alle productieprocessen die met afval en grondstoffen van doen hebben. Daarop hebben ze onderling verbintenissen gelegd, zodat het afval en de grondstoffen zoveel mogelijk in de eigen regio verwerkt kunnen worden.

Ook voor Zuid-Limburg zijn dergelijke onderzoeken en afspraken denkbaar, zodat bv. gebruik gemaakt kan worden van de expertise en de productiemogelijkheden van de Chemelot-campus.

⁷ Een van de belangrijkste succesfactoren, zo blijkt uit alle onderzoeken, is bereidheid van burgers om mee te werken. En die wordt - wat huishoudelijk afval betreft - sterk beïnvloed door het gemak van inzamelmethodieken.

- We gaan samen met burgers (burgerparticipatie / co-creatie⁸) aan de slag om in 2016 een viertal kansrijke onderwerpen uit te werken, in de vorm van het opzetten van de volgende pilots die in 2017 fysiek gaan draaien:
 - Inzameling en verwerking van groente- fruit- en tuinafval.
 - Inzameling en verwerking van luiers en incontinentiematerialen.
 - Inzameling en verwerking van textiel en elektrische apparatuur (eventueel aangevuld met boeken en speelgoed).
 - Inzameling en verwerking van grof huishoudelijk afval.

- In alle vier de pilots wordt ook de inzameling van huishoudelijk restafval onder de loep genomen, in de zin van het bespreken welke service voor inzameling van dat restafval geschikt is, met als doel recycling te bevorderen.

- We geven aan het proces van burgerparticipatie / co-creatie als kaderstelling de volgende onderzoeksvraag mee:

Ontwerp het meest geschikte inzamelsysteem om de ambities voor 2020 en 2030 te kunnen bereiken, waarbij een optimale mix wordt bereikt tussen de volgende doelstellingen:

 - Milieu: een systeem dat leidt tot zo weinig mogelijk huishoudelijk restafval, met uitzicht op geheel (rest)afvalloos in 2030 + dat een maximaal milieuhygiënisch rendement van afvalstromen oplevert.
 - Dienstverlening: een systeem dat als makkelijk en haalbaar door burgers wordt ervaren + waarbij maatwerk voorgesteld kan worden binnen het streven naar zoveel mogelijk uniformiteit.
 - Kosten: een systeem dat kostenefficiënt is + dat maximaal financieel rendement van afvalstromen oplevert.
 - (Sociale) werkgelegenheid: een systeem waarbij de inzameling, sortering en verwerking van afvalstromen zoveel mogelijk (sociale) werkgelegenheid oplevert + waarbij die werkgelegenheid zoveel mogelijk lokaal / regionaal ingevuld wordt.

⁸ *Burgers gaan meedenken en – via pilots – meedoen.*

- Bij de burgerparticipatie en de pilots gaan we zoveel mogelijk de samenwerking aan met onze afvalpartners Meerssen, Valkenburg aan de Geul en Rd4.⁹
- De resultaten van de eerste vier pilots zullen worden geëvalueerd in 2018 en zullen worden vertaald in een raadsvoorstel over te nemen besluiten over afvalsystemen en beïnvloedingsmechanismen van bewoners. Invoering na besluitvorming is voorzien vanaf 2019.
- In een latere fase (2019-2020) pakken we – eveneens via burgerparticipatie / co-creatie – nog twee pilots op. Dit als voorbereiding voor de vervolgfase vanaf 2021, wanneer we moeten werken aan verdere terugdringing van het aantal kg's huishoudelijk restafval per inwoner per jaar.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

Door huishoudelijke afvalstoffen zoveel mogelijk op te nemen in de biologische kringloop (afval = voedingsstof) of in de grondstoffen-kringloop (afval = grondstof) wordt op CO₂-uitstoot bespaard. Zo leveren we ook een bijdrage aan de doelstellingen van het Maastrichts Energie Akkoord en de ambitie Maastricht Klimaatneutraal in 2030. En die bijdrage is substantieel: in 2014 is door de gescheiden inzameling van huishoudelijk afval in Maastricht circa 23.000 ton CO₂ minder uitgestoten (t.o.v. verbranding van die afvalstromen, als ze niet gescheiden ingezameld zouden zijn). Dat komt overeen met een jaarlijks energieverbruik van 10.500 huishoudens (ongeveer 1/6 deel van de Maastrichtse populatie). En dan is nog niet het grof huishoudelijk afval dat burgers scheiden (via de milieuparken van de Gemeenschappelijke Regeling Geul en Maas) meegeteld.

Het nieuwe afvalbeleidsplan past in het streven naar een Circulaire Economie. Dat streven is overigens breder dan alleen afval. Ook wat betreft bv. energie wordt geprobeerd de “grondstoffenkringloop te sluiten”. Dit beleidsplan is geen overkoepelend beleidsplan voor Circulaire Economie, maar een bouwsteen om die Circulaire Economie te realiseren. Andere onderdelen van de gemeentelijke organisatie (bv. economie, duurzaamheid) zullen andere bouwstenen leveren.

⁹ *Samenwerking wordt daarbij nagestreefd, maar lokale autonomie blijft uitgangspunt.*

5. Effect op de openbare ruimte

Niet van toepassing.

6. Personeel en organisatie

Niet van toepassing.

7. Informatiemanagement en automatisering

Niet van toepassing.

8. Financiën

Voor de uitvoering van het beleidsplan zijn op dit moment geen directe financiële gevolgen aan de orde, met uitzondering van de voor de burgerparticipatie en de pilots te maken kosten. In de vastgestelde programmabegroting 2016 is - als onderdeel van de "afvalbegroting - reeds rekening gehouden met die kosten. Mogelijk ontvangen we nog subsidiegelden. Het Rijk heeft voor de uitwerking van plannen op het gebied van VANG-beleid landelijk € 500.000 subsidiegeld ter beschikking gesteld. We hebben een aanvraag ingediend.

In algemene zin kan gezegd worden dat verdergaande recycling niet leidt tot kostenverhogingen voor de burger. Ervaringen tot nu toe (beperkt aantal, veelal kleinere gemeenten) laten zien dat er zelfs sprake is van een kostenreductie bij de uitwerking van ideeën voor circulaire economie wat betreft afval. Veelal is dat per saldo een gevolg van minder uitgaven voor het inzamelsysteem van restafval, meer uitgaven voor het inzamelsysteem van recyclebare afvalstoffen en meer opbrengsten voor vermarkting van de grondstoffen die vrijkomen bij de recycling. Ook in Maastricht lijken dergelijke kansen aanwezig. De ervaringen tot nu toe kunnen we echter niet 1 op 1 op de Maastrichtse situatie projecteren. In 2018 – bij de behandeling van de programmabegroting voor 2019 e.v. - zullen op basis van de evaluatie van de burgerparticipatie en de pilots concrete voorstellen worden voorgelegd aan college en raad over eventuele wijzigingen in toegepaste methodieken of benaderingswijzen van afvalinzameling en – verwerking. Dan worden ook de kostenconsequenties zichtbaar. Voor de periode tot en met 2018 blijft in elk geval het gestelde in het Bestuursakkoord 2014-2018 leidend: de afvalstoffenheffing voor de burger stijgt niet, behoudens reguliere indexering of verplichte rijksmaatregelen.

9. Aanbestedingen

Voor de begeleiding van de burgerparticipatie en de diverse pilots (2016 en 2017) is externe ondersteuning nodig (naast de intensieve inzet van eigen uren). Dit zal via een aanbesteding (conform het gemeentelijke aanbestedingsbeleid) worden weggezet.

10. Participatie tot heden

In het voortraject is de raad geconsulteerd t.a.v. de ambitiebepaling en de opzet van het plan (stadsronde + raadsronde voorjaar 2015). Daarnaast zijn burgers en instanties er bij betrokken (stadsronde + speciale webpagina met gelegenheid te reageren).

Extern zijn samenwerkingspartners ambtelijk geraadpleegd (gemeenten Meerssen en Valkenburg aan de Geul, Reinigingsdienst Rd4) en is een deskundigenpanel ingeschakeld (gemeenten Tilburg en Apeldoorn).

Intern heeft een breed samengestelde ambtelijke werkgroep meegepraat over het beleidsplan.

Verdere en intensieve burgerparticipatie is met name voorzien na vaststelling van het plan, bij de uitwerking van de pilots. Burgers en instanties zullen uitdrukkelijk worden uitgenodigd om actief deel te nemen aan die gedachtenvorming, ingekaderd via de door de raad te stellen randvoorwaarden voor het proces van burgerparticipatie / co-creatie. Daarbij zijn er – binnen de door de raad gestelde kaders – ook mogelijkheden voor “Right to Challenge”.

11. Voorstel

1. Het “Beleidsplan Huishoudelijk Afval 2016-2020” (bijlage 1) ter vaststelling voor te leggen aan de raad (raadsronde 22 maart 2016, raadsvergadering 5 april 2016).
2. Aan de raad voor te stellen om, ter uitwerking van de ambities voor 2020 en 2030, in te zetten op een intensief traject van burgerparticipatie / co-creatie in 2016 en 2017, uitmondend in concrete voorstellen voor maatwerk voor Maastricht (systeemwijzigingen / gedragsbeïnvloeding).
3. Aan de raad voor te stellen om aan het proces van burgerparticipatie / co-creatie, als kaderstelling, de in bijlage 2 geschetste onderzoeksvraag en randvoorwaarden mee te geven.
4. Aan de raad voor te stellen, conform Bestuursakkoord 2014-2018, tot en met het jaar 2018 kostenneutraliteit wat betreft de hoogte van de afvalstoffenheffing te hanteren (de

afvalstoffenheffing voor de burger stijgt niet, behoudens reguliere indexering of verplichte rijksmaatregelen).

5. Kennis nemen van het in bijlage 3 opgenomen financiële overzicht, dat inzicht geeft in opbouw van de afvalbegroting / afvalstoffenheffing voor 2016 en in de kostenscore van Maastricht bij de landelijke afvalbenchmark, peiljaar 2014.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Na vaststelling door de raad zal de rest van 2016 gebruikt worden om met burgerpanels uitvoeringsplannen te maken voor de vier geplande pilots (burgerparticipatie / co-creatie). Waar mogelijk zoeken we daarbij de samenwerking met buurgemeenten en Rd4 op.

In 2017 zullen de pilots fysiek worden uitgevoerd en gemonitord.

In 2018 worden de pilots geëvalueerd en worden samenhangende voorstellen aan college en raad (begroting 2019) voorgelegd ter besluitvorming. De voorstellen zullen o.a. ingaan op systeemwijzigingen en methodieken voor gedragsbeïnvloeding.

Vanaf 2019 zullen de voorstellen structureel in de praktijk worden gebracht.

Tevens zal worden gestart met een tweetal aanvullende pilots, ter voorbereiding op het dan nieuwe meerjarenbeleidsplan 2021-2025.

Het proces en de resultaten zullen periodiek gemonitord worden en intern (aan college en raad) en extern (burgers) gecommuniceerd worden.